

تأثیر حاملگی‌های پرخطر بر مرگ و میر نوزادان با استفاده از روش مورد-شاهدی لانه گزیده در یک نمونه از جمعیت روستایی کشور

رضا چمن^۱، مسعود یونسیان^۲، بنفشه گلستان^۳، کورش هلاکویی نایینی^۴

^۱دستیار، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده‌ی بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران

^۲دانشیار، گروه بهداشت محیط، دانشکده‌ی بهداشت و مرکز تحقیقات محیط زیست، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران

^۳استادیار، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده‌ی بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران

^۴استاد گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده‌ی بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران

نویسنده رابط: کورش هلاکویی نایینی، آدرس: تهران، خیابان پورسینا، دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده‌ی بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، تلفن:

۰۲۱-۸۸۹۹۱۱۰۹، شماره: ۰۲۱-۸۸۹۹۱۱۰۹، پست الکترونیک: holakoin@sina.tums.ac.ir

تاریخ دریافت: ۸۶/۱۲/۲۱ پذیرش: ۸۷/۲/۷

مقدمه و اهداف: حاملگی زمانی پرخطر محسوب می‌گردد که سلامتی مادر یا نوزاد بیشتر از حد معمول در معرض خطر قرار گیرد. میزان مرگ و میر نوزادان یکی از مهم‌ترین شاخص-های تعیین کننده سلامت کودکان به شمار می‌رود و نظر به نقش تعیین کننده حاملگی پرخطر بر مرگ نوزاد این تحقیق در بخشی از مناطق روستایی کشور به منظور بررسی تأثیر هر چه دقیقتر رابطه این دو متغیر اجرا گردید.

روش کار: این تحقیق با استفاده از روش مورد-شاهدی لانه گزیده (Nested case-control study) صورت گرفت. با توجه به وقوع ۹۷ مورد مرگ در هم‌گروه مورد مطالعه تعداد ۹۷ شاهد به روش Risk set sampling انتخاب گردید. آنالیز داده‌ها با نرم افزار Stata و با روش Conditional Logistic Regression انجام شد.

نتایج: حاملگی پرخطر رابطه کاملاً معنی داری با مرگ نوزاد نشان داده و نسبت شانس خام مرگ نوزاد برای حاملگی پرخطر در مقایسه با نسبت شانس اصلاح شده آن با حضور سایر متغیرها کاهش قابل توجهی نداشته است (از ۵/۵۰ به ۳/۲۵ برای حاملگی با یک عامل خطر و از ۵/۲۱ به ۴/۸۰ برای حاملگی با بیش از یک عامل خطر تغییر یافته است).

نتیجه‌گیری: حاملگی پرخطر در مناطق روستایی از مهمترین عوامل خطر مرگ نوزادان محسوب گردیده و مراقبت‌های دوران بارداری توجه بیش از پیش را می‌طلبد. هم‌گروه‌های بالقوه در سیستم شبکه‌ای بهداشت و درمان کشور فرصت مناسبی جهت اجرای مطالعات مورد-شاهدی لانه گزیده برای محققین فراهم نموده‌اند.

واژگان کلیدی: حاملگی پرخطر، مرگ نوزاد، مطالعه مورد-شاهدی لانه گزیده

مقدمه

یا بالای ۳۵ سال، حاملگی بیش از ۴ تا (پنجم به بعد) و فاصله حاملگی کمتر از یک‌سال (۴-۱). براساس مطالعاتی که به صورت پراکنده در مناطق مختلف کشور صورت گرفته با اجرای نظام شبکه‌ای بهداشت و درمان و توسعه مراقبت‌های بهداشتی اولیه میزان مرگ و میر کودکان زیر پنج سال و زیر یک‌سال کاهش چشمگیری داشته است ولی میزان مرگ و میر نوزادان خصوصاً در مناطق روستایی کاهش قابل توجهی را نشان نمی‌دهد (۵). گزارشات منتشره از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نشانگر آنست که میزان مرگ و میر نوزادان در مناطق

از نظر تعریف، حاملگی زمانی پرخطر محسوب می‌گردد که طی آن مادر، جنین یا نوزاد بیشتر از حد معمول در معرض خطر مرگ، معلولیت و یا بیماری قرار گیرند و مادرانی که در گروه حاملگی پرخطر قرار می‌گیرند عبارتند از: کسانی که سابقه بیماری مزمن دارند (دیابت، فشارخون بالا، بیماری قلبی و...) و یا کسانی که دارای سابقه مشکلاتی در حاملگی قبلی هستند (سقطه، مرده زایی و...) و هم‌چنین حاملگی چند قلو و بارداری در سنین زیر ۱۸ سال